

Lieta C-682/21

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2021. gada 11. novembris

Iesniedzējtiesa:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Lietuva)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 11. novembris

Kasācijas sūdzības iesniedzēji un prasītāji pirmajā instancē:

“HSC Baltic” UAB

“Mitnija” UAB

“Montuotojas” UAB

Otra puse kasācijas tiesvedībā un atbildētāja pirmajā instancē:

Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Trešās puses:

“Active Construction Management” UAB, sabiedrība, uz kuru attiecas maksātspējas procedūra

“Vilniaus vystymo kompanija” UAB

Pamatlietas priekšmets

Kasācijas sūdzības iesniedzēju (prasītāju pirmajā instancē) prasība atzīt, ka otras puses kasācijas tiesvedībā (atbildētāja pirmajā instancē) lēmums iekļaut tos neuzticamo piegādātāju sarakstā saistībā ar to, ka nav pienācīgi izpildīts publiskā iepirkuma līgums, kuru noslēdzis piegādātājs, kas sastāv no vairākiem dalībniekiem, un šī līguma darbības izbeigšana būtiska pārkāpuma dēļ, ir prettiesiski.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, jo īpaši tās 18. panta 1. punkta un 57. panta 4. punkta g) apakšpunkta un 6. punkta, un Padomes Direktīvas 89/665/EEK (1989. gada 21. decembris) par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām, jo īpaši tās 1. panta 1. punkta ceturtais daļas un 1. panta 3. punkta, interpretācija; Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta trešā daļa.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Direktīvas 2014/24 18. panta 1. punkts un 57. panta 4. punkta g) apakšpunkts un 6. punkts, un Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta ceturtais daļa un 1. panta 3. punkts (kopā vai atsevišķi, bet neaprobežojoties ar šiem noteikumiem) ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējas iestādes lēmums iekļaut attiecīgo uzņēmēju neuzticamo piegādātāju sarakstā un tādējādi uz noteiktu laiku ierobežot tā iespēju piedalīties turpmāk izsludinātajās iepirkuma procedūrās, pamatojoties uz to, ka šis uzņēmējs ir būtiski pārkāpis ar minēto līgumslēdzēju iestādi noslēgto līgumu, ir pasākums, kuru var apstrīdēt tiesā?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai iepriekš minētie ES tiesību aktu noteikumi (kopā vai atsevišķi, bet neaprobežojoties ar šiem noteikumiem) ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj valsts tiesību normas un to piemērošanas praksi, saskaņā ar kuru: a) līgumslēdzēja iestāde, izbeidzot publiskā iepirkuma līguma darbību, pamatojoties uz tā būtisku pārkāpumu, nepieņem nekādu oficiālu (atsevišķu) lēmumu par uzņēmēju iekļaušanu neuzticamo piegādātāju sarakstā; b) uzņēmējs netiek iepriekš informēts par gaidāmo iekļaušanu neuzticamo piegādātāju sarakstā, un tādēļ tas nevar iesniegt attiecīgus paskaidrojumus un pēc tam efektīvi apstrīdēt minēto iekļaušanu; c) līgumslēdzēja iestāde neveic nekādu individuālu pārbaudi par līguma nepienācīgas izpildes apstākļiem, un tādējādi, ja publiskā iepirkuma līguma darbība tiek likumīgi izbeigta, pamatojoties uz tā būtisku pārkāpumu, uzņēmējs, kurš *de jure* ir atbildīgs par minēto pārkāpumu, tiek automātiski iekļauts neuzticamo piegādātāju sarakstā?

3. Ja atbildes uz abiem pirmajiem jautājumiem ir apstiprinošas, vai iepriekš minētie ES tiesību aktu noteikumi (kopā vai atsevišķi, bet neaprobežojoties ar šiem noteikumiem) ir jāinterpretē tādējādi, ka partneri kopīgās darbībās (subjekti, kas veido apvienotu piegādātāju), kuri izpildīja uz būtiska pārkāpuma pamata likumīgi izbeigto publiskā iepirkuma līgumu, var pierādīt savu uzticamību un tādējādi tikt izslēgti no neuzticamo piegādātāju saraksta, *inter alia* pamatojoties uz izpildītās līguma daļas (vērtības) apmēru, vadošā partnera maksātspēju, minētā partnera darbībām un līgumslēdzējas iestādes iesaisti līguma neizpildē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Direktīva 2014/24, jo īpaši tās 18. panta 1. punkts, 57. panta 3., 4. un 6. punkts, 90. pants un 91. pants.

Padomes Direktīva 89/665, jo īpaši tās 1. panta 1. punkta ceturrtā daļa un 1. panta 2. un 3. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Lietuvos Respublikos viešuju pirkimū įstatymas (Lietuvas Republikas Likums par publisko iepirkumu; "Likums par publisko iepirkumu") – 2. panta 36. punkts (termina "piegādātājs" definīcija); 46. panta "Piegādātāja izslēgšanas iemesli" 4. punkta sestā daļa, 7. un 8. punkts; 91. pants "Iepirkuma līguma neizpilde vai nepienācīga izpilde"; un 101. panta "Tiesības apstrīdēt līgumslēdzējas iestādes darbības vai pieņemtos lēmumus" 1. un 2. punkts.

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Lietuvas Republikas Civilkodekss; "Civilkodekss") – 6.6. panta "Parādnieku solidārās saistības" 1. un 3.–6. punkts; 6.15. panta 1. punkts; 6.217. pants "Līguma darbības izbeigšana"; 6.219. pants; 6.969. panta "Kopīgas darbības (partnerības) nolīguma jēdziens" 1. punkts; 6.975. pants "Partneru atbildība saskaņā ar kopīgajām saistībām"; un 6.978. panta "Kopīgas darbības nolīguma beigas" 1. punkta otrā un trešā daļa un 3. punkts.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2016. gada 7. decembrī atbildētāja pirmajā instancē *Vilniaus miesto savivaldybės administracija* (Viļņas pilsētas pašvaldības administrācija) publicēja paziņojumu par iepirkuma procedūru būvdarbu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai, lai būvētu *Lazdynai* daudzfunkcionālo veselības centru Viļņā ("iepirkuma procedūra").
- 2 Lai piedalītos iepirkuma procedūrā, 2017. gada 30. janvārī prasītāji pirmajā instancē – *UAB "Montuotojas"*, *UAB "Mitnija"*, *UAB "HSC Baltic"* un *UAB "Axis Power"* – noslēdza kopīgas darbības līgumu. Kopīgās darbības līguma partneri vienojās, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā saistību (ieguldījuma kopīgajā darbībā) vērtības proporcijas, kas veido konkursa piedāvājuma kopējo cenu, būs šādas: *UAB "Active Construction Management"* – 65 % (vadošais partneris), *UAB "HSC Baltic"* – 15 %, *UAB "Axis Power"* – 10 %, *UAB "Mitnija"* – 5 %, un *UAB "Montuotojas"* – 5 %.
- 3 2017. gada 5. jūnijā atbildētāja pirmajā instancē noslēdza būvdarbu līgumu ar *UAB "Active Construction Management"*, kā būvdarbu pabeigšanas termiņu nosakot 2018. gada 5. decembri.

- 4 Būvdarbu līgums netika izpildīts noteiktajā termiņā. 2019. gada 21. augustā pēc tam, kad atbildētāja pirmajā instancē bija atzinusi tehniskā projekta nepilnības, tika mainīts līgumā paredzēto būvdarbu izpildes termiņš un noteikts jauns datums, proti, 2020. gada 28. maijs. Taču arī pēc termiņa pagarināšanas būvdarbi neritēja gludi un atpalika no jaunā grafika.
- 5 *Vilniaus apygardos teismas* (Viļņas apgabaltiesa, Lietuva) ar 2019. gada 28. oktobra rīkojumu ierosināja maksātnespējas procedūru pret UAB “*Active Construction Management*”. Atbildētāja pirmajā instancē un prasītāji pirmajā instancē par to tika informēti ar maksātnespējas administratora 2019. gada 6. decembra vēstuli, kurā tika arī norādīts, ka vadošais partneris vairs nepildīs būvdarbu līgumu un līdz ar to šis līgums ir uzskatāms par tādu, kas ir izbeidzies attiecībā uz minēto partneri.
- 6 Atbildētāja pirmajā instancē un pārējie partneri, t. i., prasītāji pirmajā instancē, nespēja panākt kopīgu vienošanos par būvdarbu līguma turpmāko izpildi.
- 7 Ar 2020. gada 22. janvāra vēstuli atbildētāja pirmajā instancē informēja prasītājus pirmajā instancē par būvdarbu līguma darbības izbeigšanu, pamatojoties uz būtisku minētā līguma pārkāpumu.
- 8 2021. gada 21. februārī prasītāji pirmajā instancē iesniedza prasību Viļņas apgabaltiesā, lūdzot 1) atzīt, ka atbildētājas pirmajā instancē veiktā vienpusējā būvdarbu līguma darbības izbeigšana, pamatojoties uz būtisku šī līguma pārkāpumu, ir prettiesiska; 2) atzīt, ka būvdarbu līgums ir beidzies atbildētājas pirmajā instancē vainas dēļ; un 3) atzīt par prettiesisku atbildētājas pirmajā instancē pieņemto lēmumu par prasītāju pirmajā instancē iekļaušanu neuzticamo piegādātāju sarakstā Centrālajā publisko iepirkumu informācijas sistēmā.
- 9 Viļņas apgabaltiesa ar 2020. gada 27. augusta spriedumu pilnībā noraidīja prasītāju pirmajā instancē celto prasību.
- 10 Tiesa nosprieda, ka būvdarbu līguma darbība tika izbeigta likumīgi, pamatojoties uz būtisku pārkāpumu, proti, publiskā iepirkuma līguma neizpildi vai nepienācīgu izpildi, un ka šādos gadījumos līgumslēdzējām iestādēm ir pienākums iekļaut piegādātājus (bet piegādātāju grupas gadījumā visus grupas dalībniekus) minētajā neuzticamo piegādātāju sarakstā. Turklāt tiesa norādīja, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem prasītāji pirmajā instancē varēs rehabilitēt sevi, veicot “pašattīrīšanos”, kad piedalīsies citās iepirkuma procedūrās, tādēļ viņiem netiek liegta iespēja tajās piedalīties.
- 11 *Lietuvos apeliacinis teismas* (Apelācijas tiesa, Lietuva) ar 2021. gada 21. janvāra rīkojumu noraidīja prasītāju pirmajā instancē iesniegto apelācijas sūdzību par Viļņas apgabaltiesas spriedumu.
- 12 2021. gada 22. janvārī pēc atbildētājas pirmajā instancē iniciatīvas *Viešuju pirkimų tarnyba* (Publisko iepirkumu birojs) iekļāva prasītājus pirmajā instancē neuzticamo piegādātāju sarakstā.

- 13 2021. gada 18.–22. februārī prasītāji pirmajā instancē pārsūdzēja Lietuvas Apelācijas tiesas rīkojumu *Lietuvos Aukščiausioji Teismas* (Lietuvas Augstākā tiesa; “iesniedzējtiesa”). Viņu lūgums par pagaidu noregulējumu tika apmierināts – viņi tika svītroti no neuzticamo piegādātāju saraksta līdz kasācijas tiesvedības iznākumam.
- 14 2021. gada 11. novembrī, pieņemot daļēju rīkojumu, iesniedzējtiesa atstāja spēkā tās pirmās instances tiesas un apelācijas tiesas nolēmumu daļas, ar kurām tika noraidīti prasījumi tiesvedībā par līguma pienācīgu izpildi un minētā līguma darbības izbeigšanas likumību.

Galvenie pamatlīdētāja dalībnieku argumenti

- 15 Prasītāji pirmajā instancē iesniedzējtiesā apgalvoja, ka Likuma par publisko iepirkumu 91.pantā paredzētie noteikumi, pat ja tiek pieņemts, ka to piemērošanas mērķis ir izslēgt negodprātīgus uzņēmējus no tiesiskajām attiecībām publiskā iepirkuma jomā, nevar tikt interpretēti tādējādi, ka uzņēmēji, kuri veidoja no vairākiem dalībniekiem sastāvošu piegādātāju (būvuzņēmēju) un *de facto* netika veikuši nekādus darbus saskaņā ar publiskā iepirkuma līgumu (pirms maksātspējas procesa visus līgumdarbus veica tikai vadošais partneris), tiktu iekļauti neuzticamo piegādātāju sarakstā, ja attiecīgo līgumsaistību neizpildes (vai nepienācīgas izpildes) rezultātā minētais līgums tiek izbeigts; pretējā gadījumā līdzīgas situācijas, kad attiecīgos darbus saskaņā ar publiskā iepirkuma līgumu nav veicis apakšuzņēmējs vai attiecīgais kopīgās darbības partneris, tiktu risinātas nevienlīdzīgi, jo apakšuzņēmēji neuzticamo piegādātāju sarakstā ir iekļaujami tikai tad, kad pārkāpums attiecas uz to publiskā iepirkuma līguma daļu, par kuru ar viņiem ir noslēgts apakšlīgums. Tiesas esot nepareizi piemērojušas Likuma par publisko iepirkumu 91.pantu un pārkāpušas publiskā iepirkumu principus, neņemot vērā attiecīgo uzņēmēju konkrēto rīcību būvdarbu līguma izpildē, proti, viņu godprātību un uzticamību. Likuma par publisko iepirkumu 91.pants esot piemērojams, pamatojoties uz uzņēmēja personisko atbildību. Tiesas 2021. gada 7.septembra spriedumā lietā *Klaipėdos regiono atlieku tvarkymo centras* (C-927/19) tika norādīts, ka kopīgas darbības partnerus var saukt pie atbildības par darbībām, ko veicis viens no tiem, tikai tad, ja viņi ir par tām zinājuši, proti, visu partneru rīcība tiek vērtēta, pamatojoties uz personiskās atbildības principu, nevis uz solidarās atbildības principu.
- 16 Atbildētāja pirmajā instancē iesniedzējtiesā norādīja, ka atbalsta tiesu konstatējumus, bet līgumslēdzējai iestādei nav izvēles brīvības, piemērojot Likuma par publisko iepirkumu 91.pantu, tādēļ tai ir pienākums iekļaut attiecīgajos uzņēmējus neuzticamo piegādātāju sarakstā. Īstenojot šo pienākumu, tā neņem vērā, kurš partneris, kas veido no vairākiem dalībniekiem sastāvošu piegādātāju, ar savu rīcību ir konkrēti izraisījis būtisku publiskā iepirkuma līguma pārkāpumu, pretēja interpretācija neesot savienojama ar kopīgas darbības partneru solidarās atbildību, un tādējādi atbildību mīkstinošie apstākļi ir būtiski tikai to subjektu pašattīrīšanai, kuri jau ir iekļauti neuzticamo piegādātāju sarakstā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 17 Iesniedzējtiesa norāda, ka strīds par prasītāju pirmajā instancē iekļaušanu nezticamo piegādātāju sarakstā ir radies saistībā ar Likuma par publisko iepirkumu noteikumu, *a fortiori* tā 91. panta, un šo noteikumu attiecību ar Civilkodeksa noteikumiem par kopīgām darbībām interpretāciju un piemērošanu. Strīda pušu argumenti par valsts tiesību normu interpretāciju un piemērošanu rada cieši savstarpēji saistītus tiesību jautājumus, un tiesai rodas šaubas par Likuma par publisko iepirkumu noteikumu atbilstību ES tiesību aktiem šādās jomās: a) vai piegādātāju iekļaušana nezticamo piegādātāju sarakstā ir tāds līgumslēdzējas iestādes lēmums, kura likumību var pārbaudīt; un b) ja šāds lēmums ir apstrīdams, kāds ir pamats tā pieņemšanai un likumības novērtēšanai.
- 18 Kā nosprieda pirmās instances tiesa un apelācijas tiesa un kā norāda atbildētāja pirmajā instancē, saskaņā ar Lietuvā pieņemtajiem noteikumiem (Likuma par publisko iepirkumu 91. pants) līgumslēdzējām iestādēm nav rīcības brīvības izlemt, vai iekļaut attiecīgo uzņēmēju nezticamo piegādātāju sarakstā, ja šis uzņēmējs ir izdarījis būtisku publiskā iepirkuma līguma pārkāpumu un minētā pārkāpuma dēļ līgumslēdzēja iestāde ir vienpusēji izbeigusi attiecīgā līguma darbību. Līgumslēdzēju iestāžu rīcības nediskrecionāro raksturu nosaka likumā paredzētais pienākums iekļaut šajā sarakstā visus subjektus, kas veido no vairākiem dalībniekiem sastāvošu piegādātāju, proti, kopīgas darbības partnerus.
- 19 Faktiski Likuma par publisko iepirkumu 91. panta saturs liek domāt, ka uzņēmēju iekļaušana nezticamo piegādātāju sarakstā nav autonoma ne pēc būtības, ne formas. Saskaņā ar Lietuvas tiesību normām, lai veiktu šādu iekļaušanu, nav jāpieņem atsevišķs lēmums. Tās ir tiesiskās sekas, kas izriet no cita lēmuma, ar kuru tiek vienpusēji izbeigta publiskā iepirkuma līguma darbība, un, ja uzņēmējs vispār neapstrīd līguma darbības izbeigšanu, pamatojoties uz būtisku pārkāpumu, vai ja tiesa šādu lēmumu ir atzinusi par likumīgu, attiecīgais uzņēmējs, kas šo līgumu ir pildījis pats vai kopā ar partneriem, obligāti tiek iekļauts nezticamo piegādātāju sarakstā.
- 20 Minētās tiesību normas paredz, ka, pirmkārt, situācijas, kad līgumslēdzēja iestāde var likumīgi izbeigt līguma darbību, pamatojoties uz tā būtisku pārkāpumu, bet piegādātājs konkrētās lietas apstākļu dēļ netiek iekļauts nezticamo piegādātāju sarakstā, *de jure* nav iespējamas un, otrkārt, piegādātājs būtībā var apstrīdēt tikai vienpusējo publiskā iepirkuma līguma darbības izbeigšanu.
- 21 Attiecīgās valsts tiesību normas nešķiet *per se* nesaderīgas ar piegādātāju tiesību efektīvu aizstāvību, jo, kā tas ir arī šajā gadījumā, uzņēmējs var efektīvi apstrīdēt publiskā iepirkuma līguma darbības vienpusējo izbeigšanu, argumentējot, ka nav pieļāvis nekādu būtisku pārkāpumu, ka arī līgumslēdzēja iestāde ir daļēji atbildīga par līguma mērķu nesasniegšanu utt. Tomēr šajā ziņā jānorāda, ka saskaņā ar Lietuvas tiesību normām, ja līguma darbība tiek izbeigta būtiska pārkāpuma dēļ, līguma pārkāpējas puses rīcības subjektīvais aspekts būtībā netiek ņemts vērā.

- 22 Pamatojoties uz Tiesas judikatūru, var secināt, ka iemesli, kas izraisīja līguma pārkāpšanu, minētā pārkāpuma raksturs un citi apstākļi ir juridiski nozīmīgi, lai pieņemtu lēmumu ierobežot piegādātāju tiesības piedalīties citās iepirkuma procedūrās. Tiesa 2019. gada 19. jūnija spriedumā lietā *Meca* (C-41/18) norādīja, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 5. punktu līgumslēdzējam iestādēm ir jāļauj pašām novērtēt darbības, kuras uzņēmējs ir apņēmis vai nav izdarījis, vai nu pirms iepirkuma procedūras vai tās laikā, jebkurā no minētās direktīvas 57. panta 4. punktā norādītajiem gadījumiem. Ņemot to vērā, līgumslēdzējam iestādēm nevar būt saistoša pārkāpuma iepriekšēja izmeklēšana, jo tas neatbilstu samērīguma principam, šis princips *inter alia* nozīmē nepieciešamību izvērtēt pārkāpuma raksturu, t. i., tā nebūtisko vai būtisko raksturu un atkārtošanos.
- 23 Kā norādīts iepriekš, pirmās instances tiesa, apelācijas tiesa un atbildētāja pirmajā instancē būtībā atsaucās uz iepriekš minēto tiesību interpretācijas noteikumu, atzīstot, ka šajā strīda posmā tas nav pieņemams un ka nav nepieciešamības novērtēt prasītāju pirmajā instancē rīcības raksturu, jo, piedaloties citās iepirkuma procedūrās, viņi varēs rehabilitēties, veicot pašattīrīšanos. Šis modelis, kas izriet no valsts noteikumiem, atbilst sprieduma lietā *Meca* (C-41/18) *ratio decidendi*, jo īpaši tāpēc, ka nav nepieciešams, lai turpmākajās iepirkuma procedūrās attiecīgai līgumslēdzējai iestādei būtu saistošs citas līgumslēdzējas iestādes veikts novērtējums, atšķirībā tomēr no tiesas lēmuma. Ja tiesa atzītu par likumīgu uzņēmēja iekļaušanu neuzticamo piegādātāju sarakstā, ir apšaubāms, vai attiecīgā līgumslēdzēja iestāde šādu lēmumu varētu pārskatīt ārpustiesas kārtībā.
- 24 Tomēr, pēc iesniedzējtiesas domām, šāda nostāja, ko ieņēma tiesas un atbildētāja pirmajā instancē, faktiski rada paradoksālu situāciju.
- 25 Pirmkārt, lai būtu iespējams ņemt vērā attiecīgā uzņēmēja rīcības raksturu, šis uzņēmējs vispirms ir jāiekļauj neuzticamo piegādātāju sarakstā, līdz ar to līguma izpildes apstākļi kļūst aktuāli, lemjot nevis par viņa iekļaušanu, bet gan par *ad hoc* svītrošanu no šī saraksta. Šajā kontekstā *inter alia* atšķirīgi var tikt vērtēta tāda uzņēmēja iepriekšējā rīcība, kurš uz trim gadiem ir iekļauts neuzticamo piegādātāju sarakstā, kā noteikts spēkā esošajos tiesību aktos. Tas, ka kāda līgumslēdzēja iestāde uzskatīs šāda uzņēmēja izdarīto pārkāpumu par nenozīmīgu, *per se* nenozīmē, ka cita līgumslēdzēja iestāde nonāks pie tādiem pašiem secinājumiem.
- 26 Otrkārt, saskaņā ar šādu modeli lēmumu par uzņēmēja rīcības saturu pieņems nevis tā līgumslēdzēja iestāde, kurai ir vislabākā informācija par pārkāpumu, bet gan citas līgumslēdzējas iestādes, kuras būtībā paļausies uz attiecīgā piegādātāja sniegtajiem paskaidrojumiem. Jebkurā gadījumā tas, ka līguma pārkāpšanas apstākļus var novērtēt tikai attiecībā uz tiem uzņēmējiem, kuri jau ir ierakstīti neuzticamo piegādātāju sarakstā, nav attaisnojams ar leģitīmu mērķi vai labu praksi.
- 27 Iesniedzējtiesa nepiekrīt atbildētājas pirmajā instancē viedoklim, ka ir citādi jāinterpretē Likuma par publisko iepirkumu 91. pants, proti, ka individuāls

novērtējums par prasītāju pirmajā instancē rīcību, izpildot būvdarbu līgumu, var nebūt savienojams ar kopīgās darbības partneru solidāro atbildību. Jautājumu par solidāras atbildības nozīmību, novērtējot kopīgās darbības partneru uzticamību saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. pantu, iesniedzējtiesa jau ir skatījusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras*, tomēr, kā paskaidroja Tiesa, līgumslēdzējai iestādei ir jāveic katra uzņēmēja (partnera) rīcības individuāls novērtējums. Kā pareizi norāda UAB “Mitnija”, Likuma par publisko iepirkumu 91. panta 1. punkts *expressis verbis* paredz, ka citi uzņēmēji, uz kuru spējām piegādātājs ir paļāvies un kuri ir uzņēmušies solidāru atbildību kopā ar piegādātāju par līguma izpildi saskaņā ar minētā likuma 49. panta 5. punktu, arī ir jāiekļauj neuzticamo piegādātāju sarakstā, ar nosacījumu, ka pārkāpums attiecas uz to līguma daļu, kura tiem ir nodota apakšlīgumā. Ir skaidrs, ka kopīgās darbības partneris un saimniecisko vai finansiālo spēju nodrošinātājs, kas būtībā darbojas kā finanšu garants, nav identiski subjekti, savukārt, ja viņi ir atbildīgi solidāri (pirmais uz Civilkodeksa, otrais uz Likuma par publisko iepirkumu pamata), viņu rīcības atšķirīga novērtēšana nav pamatota.

- 28 Tomēr kopīgas darbības partneru solidārā atbildība Likuma par publisko iepirkumu 91. panta izpratnē (Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunkts) kopumā ir sekundārs aspekts, ja pieņemam nostāju, ka neuzticamo piegādātāju sarakstā ir jāiekļauj tikai tie uzņēmēji, kuru rīcības individuālais novērtējums liecina, ka tie ir atzīstami par neuzticamiem (negodprātīgiem). Tādā gadījumā publiskā iepirkuma līguma darbības izbeigšana būtiska pārkāpuma dēļ *per se* nenozīmētu viņu iekļaušanu neuzticamo piegādātāju sarakstā (piemēram, tādu iemeslu dēļ kā maksātnespēja, citu subjektu vaina, nepārvarama vara u. c. iemesli), līdz ar to nebūtu jābūt (nevajadzētu būt) nekādām atšķirībām, atkarībā no tā, vai darbuuzņēmējs, kurš neizpildīja publiskā iepirkuma līgumu, rīkojās viens pats vai kā neatkarīgu uzņēmēju grupa (saskaņā ar kopīgās darbības nolīgumu). Pretējā gadījumā no vairākiem dalībniekiem sastāvoši piegādātāji tiktu nepamatoti nostādīti neizdevīgā stāvoklī.
- 29 Iesniedzējtiesa arī apšaubā to, kā tiek klasificēts līgumslēdzējas iestādes lēmums iekļaut uzņēmēju neuzticamo piegādātāju sarakstā. Saskaņā ar Tiesas judikatūru jēdziens “līgumslēdzēju iestāžu pieņemtie lēmumi” ir jāinterpretē plaši, aptverot praktiski visus to lēmumus un nešķirojot šos lēmumus pēc to satura vai pieņemšanas laika, Direktīvas 89/665 1. panta 1. punktā nav noteikti nekādi ierobežojumi, atkarībā no attiecīgo lēmumu rakstura un satura (2005. gada 11. janvāra spriedums lietā *Stadt Halle* un *RLP Lochau*, C-26/03, 28. un 30. punkts).
- 30 Turklāt šī tiesa vērš uzmanību uz Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta ceturrtās daļas formulējumu, kas, ņemot vērā redakcijas dažādās valodās, nav identisks. Lietuviešu un angļu valodas redakcijās ir attiecīgi atsaucies uz “*su sutartimis... susiję... sprendimai*” [“lēmumi, kas saistīti ar līgumiem”] un “līgumi... lēmumi”, savukārt franču valodas redakcija attiecas uz “*les procédures de passation des marchés*”. Formulējums franču valodā, šķiet, nav tik plašs, jo konkrēti attiecas uz līgumu slēgšanas (slēgšanas tiesību piešķiršanas) procedūrām, nevis uz šo līgumu

darbības izbeigšanas sekām. Jēdziens “līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras” tiek izmantots arī Direktīvas 89/665 1. panta 2. punktā. Turklāt Direktīvas 89/665 1. panta 3. punktā *inter alia* ir paredzēts, ka personai, kas var ierosināt pārskatīšanas procedūru, jābūt vismaz ieinteresētai iegūt kāda konkrēta līguma slēgšanas tiesības un cietuši no līgumslēdzējas iestādes prettiesiskām darbībām.

- 31 Ir skaidrs, ka šis strīds nav radies saistībā ar līgumslēdzējas iestādes lēmumiem, ar kuriem tiek piešķirtas vai ierobežotas tiesības uz kāda konkrēta publiskā iepirkuma līguma piešķiršanu (slēgšanu), jo būvdarbu līgums ar prasītājiem pirmajā instancē tika noslēgts, turklāt viņu rīcība noveda pie atbildētājas pirmajā instancē likumīga lēmuma izbeigt minētā līguma darbību. No otras puses, attiecīgo uzņēmēju iekļaušana neuzticamo piegādātāju sarakstā ierobežo viņu tiesības slēgt citus publiskā iepirkuma līgumus saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunktā noteikto izslēgšanas pamatu. Līdz ar to, pamatojoties uz vispārējo tendenci Tiesas judikatūrā plaši interpretēt jēdzienu “līgumslēdzējas iestādes pieņemts lēmums”, principā šajā lietā būtu pamatoti atbildētāja pirmajā instancē attiecīgo lēmumu klasificēt kā Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta ceturtajā daļā minēto lēmumu.
- 32 Ja līgumslēdzējas iestādes lēmums, kas tiek apstrīdēts ar valsts tiesvedību saistītajā daļā, ietilpst Direktīvas 89/665 1. panta 1. punkta ceturtais daļas piemērošanas jomā, ir svarīgi noteikt pamatu šā lēmuma likumības novērtēšanai. Lai varētu spriest par prasītāju pirmajā instancē uzticamību, neatkarīgi no tā, ka būvdarbu līguma darbība tika izbeigta, viņi lielāko uzsvaru liek uz šādiem apstākļiem – līgumslēdzēju uzņemto līgumsaistību (ieguldījumu) proporcijas attiecībā uz publiskā iepirkuma līguma izpildi; tas, ka pirms būvdarbu līguma darbības izbeigšanas visus darbus bija veicis tikai vadošais partneris, proti, prasītāji pirmajā instancē vēl nebija sākuši veikt nekādus līgumdarbus, maksātspējas procesu, kas tika ierosināts pret vadošo partneri, noteiktām atbildētājas pirmajā instancē darbībām, kas varēja izraisīt būvdarbu līguma nepienācīgu izpildi, un citiem apstākļiem.
- 33 Iesniedzējtiesa uzskata, ka iepriekš minētie apstākļi var būt nozīmīgi, lai varētu novērtēt to uzņēmēju uzticamību, kuri pildīja būvdarbu līgumu, izskatot jautājumu par viņu iekļaušanu neuzticamo piegādātāju sarakstā. Ja saskaņā ar spriedumu lietā *Meca* (C-41/18) šāds uzticamības novērtējums ir jāveic līgumslēdzējām iestādēm, kuras ir publicējušas paziņojumu par jaunām iepirkuma procedūrām, būtu tikai pamatoti prasīt, lai šādu novērtējumu veiktu arī tā līgumslēdzēja iestāde, kas piešķirusi līguma slēgšanas tiesības attiecībā uz izbeigto līgumu, proti, atbildētāja pirmajā instancē.